

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1998-1999

---

21 AVRIL 1999

Projet de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne le régime disciplinaire applicable aux membres de l'ordre judiciaire

---

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. **DESMEDT**

La commission de la Justice a examiné le projet de loi lors de ses réunions des 20 et 21 avril 1999.

I. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DE LA JUSTICE

Le ministre souligne l'importance du projet de loi à l'examen. Il déclare se réjouir de l'initiative parlementaire prise par les députés Giet et Landuyt. En effet, le ministre a dû constater, dans une série de dossiers,

---

Ont participé aux travaux de la commission :

1. Membres effectifs : MM. Lallemand, président; Bourgeois, Mmes de Bethune, Delcourt-Pêtre, MM. Erdman, Goris, Hotyat, Mahoux, Mme Merchiers, MM. Raes, Vandenberghe et Desmedt, rapporteur.

2. Membres suppléants : Mme Jeanmoye et M. Van Wallendael

Voir:

Document du Sénat:

1-1347 - 1998/1999:

N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1998-1999

---

21 APRIL 1999

Wetsontwerp houdende wijziging, wat het tuchtrecht voor de leden van de rechterlijke orde betreft, van het Gerechtelijk Wetboek

---

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE JUSTITIE
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER **DESMEDT**

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsontwerp behandeld op haar vergaderingen van 20 en 21 april 1999.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

De minister onderstreept het belang van dit ontwerp. Hij verklaart het parlementair initiatief van de volksvertegenwoordigers Giet en Landuyt toe te juichen. In een aantal dossiers moest de minister immers

---

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. Vaste leden: de heren Lallemand, voorzitter; Bourgeois, de dames de Bethune, Delcourt-Pêtre, de heren Erdman, Goris, Hotyat, Mahoux, mevrouw Merchiers, de heren Raes, Vandenberghe en de heer Desmedt, rapporteur.

2. Plaatsvervangers: mevrouw Jeanmoye en de heer Van Wallendael.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-1347 - 1998/1999:

Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.

que l'on n'était pas en mesure de réagir aux manquements des magistrats dans l'exercice de leurs fonctions. Le gouvernement a donc tenté de prêter le meilleur concours logistique possible à l'élaboration des initiatives parlementaires en question, notamment en y associant un groupe de travail composé de magistrats.

Les conclusions de ce groupe de travail ont été exposées au cours d'une audition à la Chambre, qui a d'ailleurs approuvé la réforme à une très large majorité. En outre, la réforme du droit disciplinaire est un élément important dans la réforme de la magistrature.

«1. Buts

— Rendre la procédure disciplinaire conforme à la convention européenne des droits de l'homme;

— Favoriser une intervention disciplinaire plus rapide et efficace afin de pallier les retards et défauts d'intervention dénoncés par les commissions d'enquête parlementaire;

— Avoir l'avis d'externes sur le comportement reprochable des magistrats pour éviter une disjonction entre l'ensemble de la magistrature et la société.

2. Objectifs

Les grands axes de la réforme sont les suivants :

— la révision de la définition actuelle de la faute disciplinaire;

— la révision de l'échelle des peines;

— le renforcement de la compétence du chef de corps en matière de sanctions: il est compétent pour les peines mineures;

— l'attribution de la compétence disciplinaire à un conseil de discipline composé de magistrats et de non-magistrats, sans préjudice des articles 152, alinéa 2, et 153 de la Constitution (*cf.* point 3. le contexte) et sans préjudice de la compétence du chef de corps;

— l'instauration d'une procédure garantissant le respect des droits de la défense;

— l'ouverture d'un droit de recours possible contre certaines décisions disciplinaires devant une instance judiciaire.

3. Contexte :

— La modification des dispositions du Code judiciaire relative à la discipline doit tenir compte du fait

vaststellen dat men niet in staat was te reageren op tekortkomingen van de magistraten in de uitoefening van hun ambt. Dit bracht bovendien heel wat negatieve reacties teweeg bij de publieke opinie. De regering heeft aldus gepoogd alle mogelijke logistieke medewerking te verlenen om deze parlementaire initiatieven gestalte te geven, onder meer door bij het parlementaire initiatief een werkgroep te betrekken, bestaande uit magistraten.

De conclusies van deze werkgroep werden uiteengezet tijdens een hoorzitting in de Kamer, waar deze hervorming trouwens met een zeer ruime meerderheid is goedgekeurd. De hervorming van het tuchtrecht is bovendien een belangrijk element in de hervorming van de magistratuur.

«1. Doelstellingen

— De tuchtprocedure in overeenstemming brengen met het Europees Verdrag voor de rechten van de mens;

— Sneller en efficiënter optreden in tuchtzaken om komaf te maken met de achterstand en het uitblijven van maatregelen die door de parlementaire onderzoekscommissies aan het licht zijn gebracht;

— Beschikken over het advies van externe personen over het laakbaar gedrag van magistraten om een breuk tussen de magistratuur en de samenleving te voorkomen.

2. Krachtlijnen

De hervorming heeft de volgende krachtlijnen :

— herziening van de huidige definitie betreffende de tuchtrechtelijke tekorkoming;

— herziening van de strafmaat;

— versterking van de bevoegdheid van de korpschef inzake sancties: hij is bevoegd voor lagere straffen;

— toekenning van de tuchtrechtelijke bevoegdheid aan een tuchtraad bestaande uit magistraten en niet-magistraten, onverminderd de toepassing van de artikelen 152, tweede lid, en 153 van de Grondwet (*cf.* punt 3. context) en onverminderd de bevoegdheid van de korpschef;

— instelling van een procedure die de inachtneming van de rechten van de verdediging waarborgt;

— mogelijkheid tot instelling van beroep tegen bepaalde tuchtrechtelijke beslissingen voor een gerechtelijke instantie.

3. Context van de hervorming :

— De wijziging van de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het tuchtrecht moet er

que les articles 152 et 153 de la Constitution qui stipulent respectivement qu'aucun juge ne peut-être privé de sa place ni suspendu que par un jugement et que le Roi nomme et révoque les officiers du ministère public près les cours et des tribunaux n'est pas ouvert à révision.

— On ne peut envisager la réforme du droit disciplinaire des magistrats en ignorant les nouvelles dispositions relatives à l'évaluation périodique des magistrats (*cf.* articles 259*nonies* à 259*unodecies* et 360*ter* du Code judiciaire).

4. La réforme :

Section 1 : Les incriminations :

La version actuelle de l'article 404 du Code judiciaire qui prévoit que ceux qui manquent aux devoirs de leur charge, ou qui par leur conduite portent atteinte à la dignité de son caractère, peuvent faire l'objet de sanctions disciplinaires est maintenue. Elle est complétée de manière à sanctionner les atteintes au bon fonctionnement de la justice et à préserver la confiance portée en l'institution.

Il n'est pas envisagé d'y insérer les négligences commises par un magistrat dans l'exercice de sa charge d'une part parce que les autorités disciplinaires peuvent sanctionner de telles carences à titre de manquement au devoir de la charge et d'autre part parce que la prise en compte de ces négligences s'inscrit également dans le cadre de l'évaluation.

L'erreur d'appréciation ne peut pas non plus être sujette à incrimination. Il convient à ce sujet d'avoir égard à l'existence de la procédure en responsabilité civile dans le cas d'une erreur d'appréciation grossière.

Une rapide étude du droit comparé démontre qu'aucun des pays étudiés (France, Pays-Bas, Allemagne, Italie et Espagne) ne prévoit la possibilité de sanctionner un magistrat qui aurait pris des décisions entachées d'erreurs d'appréciation.

En outre, l'évaluation peut présenter un caractère de sanction eu égard au contenu de l'article 360*ter* du Code judiciaire qui prévoit que si lors d'une évaluation périodique, un magistrat a obtenu la mention «insuffisant», cela entraîne la perte pendant 6 mois de la dernière majoration triennale visée aux articles 360 et 360*bis* du Code judiciaire, sans préjudice des conséquences sur le plan disciplinaire.

La fin de l'article 360*ter* du Code judiciaire (sans préjudice des conséquences sur le plan disciplinaire)

rekening mee houden dat de artikelen 152 en 153 van de Grondwet niet voor herziening vatbaar werden verklaard. In die artikelen wordt gesteld dat een rechter slechts door een vonnis uit zijn ambt kan worden ontzet of geschorst en dat de Koning de ambtenaren van het openbaar ministerie bij de hoven en rechtbanken benoemt en afzet, niet voor herziening vatbaar zijn.

— De hervorming van het tuchtrecht voor magistraten staat niet los van de nieuwe bepalingen betreffende de periodieke evaluatie van magistraten (*cf.* artikel 259*nonies* tot en met 259*unodecies* en 360*ter* van het Gerechtelijk Wetboek).

4. Hervorming :

Afdeling 1 : Tenlasteleggingen

De huidige lezing van artikel 404 van het Gerechtelijk Wetboek, op grond waarvan tuchtstraffen kunnen worden opgelegd aan personen die hun ambtsplichten verzuimen of door hun gedrag afbreuk doen aan de waardigheid van hun ambt, blijft gehandhaafd. Het wordt aangevuld met een bepaling die voorziet in tuchtstraffen wanneer afbreuk wordt gedaan aan de goede werking van de justitie of het vertrouwen in die instelling.

Er wordt overwogen om in dat artikel de nalatigheden in te voegen die een magistraat bij de uitoefening van zijn ambt heeft begaan, omdat de tuchtoverheden dergelijke nalatigheden kunnen straffen wegens tekortkoming aan de ambtsplicht, alsook omdat deze nalatigheden ook in het kader van de evaluatie in aanmerking worden genomen.

Vergissingen in de beoordeling mogen ook niet leiden tot tenlastelegging. In dit verband moet rekening worden gehouden met het bestaan van een vordering inzake burgerrechtelijke aansprakelijkheid bij grove beoordelingsfouten.

Een oppervlakkige studie van het vergelijkend recht toont aan dat geen van de bestudeerde landen (Frankrijk, Nederland, Duitsland, Italië en Spanje) voorziet in de mogelijkheid om een magistraat te bestraffen die beslissingen zou hebben genomen welke beoordelingsfouten inhouden.

De evaluatie kan ook leiden tot een sanctie, gelet op de inhoud van artikel 360*ter* van het Gerechtelijk Wetboek waarin is bepaald dat indien een magistraat bij een periodieke evaluatie de vermelding «onvoldoende» verkrijgt, hij de laatste weddeverhoging na drie jaren, als bedoeld in artikel 360 en 360*bis* van het Gerechtelijk Wetboek, voor zes maanden verliest, onverminderd de gevolgen op tuchtrechtelijk vlak.

De laatste zinsnede van artikel 360*ter* van het Gerechtelijk Wetboek (onverminderd de gevolgen op

montre à la fois le lien existant entre la discipline et l'évaluation et le caractère distinct de ces 2 matières.

Ce lien est le suivant : ce sur quoi porte l'évaluation, à savoir la manière dont les fonctions sont exercées, peut aussi faire l'objet d'une sanction disciplinaire. L'évaluation et la discipline restent toutefois des matières distinctes dès lors que le magistrat évalué « insuffisant » ne pourrait invoquer le principe *non bis in idem* pour échapper à une sanction disciplinaire.

Section 2 : Les sanctions

a. Les peines proprement dites :

Les autorités disciplinaires qui estiment qu'un comportement doit être sanctionné éprouvent parfois des difficultés lorsqu'elles doivent fixer la peine parce qu'aucune peine ne correspond exactement à la sanction voulue. C'est pourquoi l'échelle des peines comprendra de nouvelles sanctions.

Il sera également prévu qu'en cas de manquements graves aux devoirs de sa charge, les chefs de corps pourront se voir retirer leur mandat.

L'échelle des peines contient deux catégories de peines : les peines mineures et les peines majeures.

b. La mesure d'ordre intérieur :

Pour rappel, les mesures d'ordre intérieur se distinguent des peines disciplinaires en ce qu'elles sont destinées à préserver le bon fonctionnement du service et non à punir la faute disciplinaire. L'actuel article 406 du Code judiciaire prévoit que l'autorité compétente pour prononcer la suspension peut enjoindre au magistrat poursuivi pour crime ou délit de s'abstenir provisoirement de tout service pendant la durée de la poursuite et que la suspension provisoire peut emporter suspension du traitement sur décision de l'autorité qui l'a ordonnée.

Il est envisagé d'étendre la possibilité d'infliger une suspension provisoire dans tous les cas où un magistrat fait l'objet d'une sanction disciplinaire. La suspension provisoire peut emporter une retenue de traitement de 20%.

Section 3 : Organes disciplinaires :

a. Le conseil de discipline :

L'option de base est de confier la compétence en matière disciplinaire à un organe externe composé à la fois de magistrats et de membres externes à l'ordre judiciaire.

Il y aura un conseil de discipline pour l'ensemble du pays composé d'une section francophone et d'une section néerlandophone. Les magistrats y seraient

tuchtrechtelijk vlak) toont zowel de band aan tussen tucht en evaluatie, als de onderscheiden aard van beide aangelegenheden.

Het verband is dat het onderwerp van de evaluatie, te weten de wijze waarop het ambt wordt uitgeoefend, ook voor tuchtstraf vatbaar is. Evaluatie en tucht blijven nochtans twee onderscheiden materies aangezien de magistraat aan wie bij zijn evaluatie de vermelding « onvoldoende » wordt toegekend, niet het beginsel « non bis in idem » kan inroepen om aan een tuchtstraf te ontsnappen.

Afdeling 2 : Straffen :

a. Eigenlijke straffen :

De tuchtverheden die van oordeel zijn dat een gedrag bestraft moet worden, ondervinden soms moeilijkheden bij de straftoemeting omdat geen enkele straf precies overeenstemt met de beoogde sanctie. Daarom zal de strafmaat nieuwe straffen omvatten.

Er wordt ook bepaald dat het mandaat van een korpschef kan worden ingetrokken wegens ernstige tekortkomingen aan de ambtsplichten.

Er zijn twee categorieën straffen : de lichte tuchtstraffen en de zware tuchtstraffen.

b. Interne maatregelen :

Er moet aan worden herinnerd dat de interne maatregelen verschillen van de tuchtstraffen aangezien zij erop zijn gericht de goede werking van de dienst te vrijwaren en niet de tuchtrechtelijke tekortkoming te bestraffen. Het vigerende artikel 406 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de overheid bevoegd om de schorsing uit te spreken, de magistraat die wegens misdaad of wanbedrijf wordt vervolgd, het bevel kan geven zich tijdens de vervolging voorlopig van enige dienstuitoefening te onthouden, alsook dat de voorlopige schorsing bij beslissing van de overheid die haar heeft bevolen, schorsing van wedde kan inhouden.

Er wordt overwogen om de mogelijkheid tot voorlopige schorsing uit te breiden tot alle gevallen waarin een magistraat een tuchtsanctie krijgt. De voorlopige schorsing kan leiden tot een inhouding van wedde van 20%.

Afdeling 3 : Tuchtverheden :

a. Tuchtraad :

De basisoptie bestaat erin de bevoegdheid in tuchtzaken toe te vertrouwen aan een extern orgaan bestaande zowel uit magistraten als uit leden die niet tot de gerechtelijke organisatie behoren.

Voor het hele land zal er een tuchtraad zijn die uit een Nederlandstalige en een Franstalige afdeling bestaat. De meerderheid van de leden ervan zijn

majoritaires. Ils seraient tirés au sort parmi un pool de magistrats élus par leurs pairs au sein de chaque juridiction ou de chaque corps. Cette désignation par tirage au sort vaudrait pour une session de deux ans.

Les membres externes seraient tirés au sort parmi les avocats expérimentés (15 ans de barre) élus par leur ordre et les professeurs de droit judiciaire élus par leur institution.

Les membres du conseil de discipline éliront leur président parmi les magistrats qui en font partie.

Des suppléants seront désignés selon les mêmes modalités que celles applicables aux membres effectifs. Tant les membres effectifs que les suppléants seraient élus pour une durée limitée (4 ans).

Hormis le magistrat, chaque membre du conseil aurait voix délibérative.

b. Le chef de corps :

Dans la perspective des réformes actuellement en cours et plus particulièrement compte tenu du fait que les chefs de corps devront être à l'avenir de véritables managers tant dans l'organisation du travail que dans la gestion des ressources humaines, il est essentiel que ceux-ci puissent disposer de moyens efficaces pour ce faire.

c. Les cours d'appel et les cours du travail :

Elles sont désormais des organes disciplinaires.

d. La Cour de cassation :

Elle est aussi un organe disciplinaire.

Section 4 : La procédure disciplinaire :

Les droits de la défense ne sont pas suffisamment garantis par la procédure actuelle. L'objectif est d'accorder au magistrat mis en cause, *mutatis mutandis*, les garanties procédurales prévues dans l'article 6 de la Convention européenne des droits de l'homme.

a. la séparation des fonctions de jugement et d'instruction :

Alors qu'il est aujourd'hui théoriquement possible qu'une même personne cumule les fonctions de poursuite, d'instruction et de jugement dans un même dossier disciplinaire, à l'avenir il sera expressément prévu que les fonctions d'instruction et de jugement ne peuvent être cumulées. Au sein du conseil de discipline, le magistrat instructeur ne pourra participer au délibéré et au vote. Dans le cas où un chef de corps veut infliger un avertissement, l'instruction pourrait être confiée au chef du corps du degré immédiatement supérieur ou à celui qu'il désigne. Un magistrat

magistraten. Zij worden geloot uit een lijst van magistraten die door hun collega's in elk gerecht of elk korps werden verkozen. De aanwijzing door loting zou voor een zittingsperiode van twee jaar gelden.

De externe leden worden geloot onder de ervaren advocaten (15 jaar balie) die door hun orde werden verkozen, alsook onder de hoogleraren in de rechten die door hun instelling werden verkozen.

De leden van de tuchtraad verkiezen hun voorziter onder de magistraten die deel van die raad uitmaken.

De plaatsvervangers worden aangewezen op dezelfde wijze als die welke geldt voor de leden. Zowel de leden als de plaatsvervangers worden voor een beperkte tijd verkozen.

Behalve de met het onderzoek belaste rechter is elk raadslid stemgerechtigd.

b. Korpschef :

Met het oog op de lopende hervormingen en inzonderheid met het feit rekening houdend dat de korpschefs in de toekomst echte managers moeten zijn, zowel op het vlak van de taakverdeling als van het personeelbeheer, is het van wezenlijk belang dat zij rechtstreeks over de middelen daartoe beschikken.

c. De hoven van beroep en de arbeidshoven :

Deze hoven worden voortaan tuchtorganen.

d. Het Hof van Cassatie :

Ook dat Hof wordt een tuchtorgaan.

Afdeling 4 : Tuchtprocedure :

De rechten van de verdediging worden door de huidige procedure onvoldoende gewaarborgd. De doelstelling bestaat erin om aan de betrokken magistraat *mutatis mutandis* de procedurele waarborgen te bieden waarin artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens voorziet.

a. Scheiding van de veroordelings- en onderzoekstaken :

Thans is het theoretisch mogelijk dat een zelfde persoon de taken betreffende vervolging, onderzoek en veroordeling in een zelfde tuchtdossier cumuleert. Voortaan wordt uitdrukkelijk bepaald dat de onderzoeks- en veroordelingstaken niet kunnen worden gecumuleerd. In de tuchtraad kan de met het onderzoek belaste magistraat niet aan de beraadslaging, noch aan de stemming deelnemen. Indien een korpschef een waarschuwing wenst op te leggen, kan het onderzoek worden toevertrouwd aan de korpschef van het onmiddellijk hoger niveau of aan degene die

instructeur sera également désigné lorsque la compétence appartient à la Cour d'appel, à la Cour du travail ou à la Cour de cassation.

b. les délais :

Il est prévu d'inscrire des délais de prescription dans le Code judiciaire. L'instruction devrait être ouverte dans un délai qui pourrait être fixé à 6 mois à partir de la découverte des faits.

En cas de poursuite pénale, le délai commencera à courir à partir du moment où la décision sera passée en force de chose jugée. L'instruction devrait être clôturée dans un délai raisonnable. Une fois l'instruction terminée, la décision devra être rendue dans un délai fixé par la loi.

c. la publicité de l'audience :

Désormais, l'audition du magistrat mis en cause aura lieu en audience publique, sauf demande expresse de l'intéressé.

d. la convocation écrite :

L'article 423 du Code judiciaire prévoit que sauf pour l'avertissement, l'intéressé est convoqué par le pli judiciaire contenant l'exposé des faits, l'injonction de comparaître en personne, le jour et l'heure de la comparution. Désormais, pour toutes les sanctions, l'intéressé doit être convoqué par pli judiciaire contenant l'exposé des faits, l'injonction de comparaître en personne, le jour, l'heure et le lieu de comparution.

e. le droit de se faire assister :

Désormais, le magistrat intéressé pourra se faire assister par un avocat.

f. la décision écrite :

Toute sanction disciplinaire doit être donnée par écrit.

g. l'effacement des peines :

Les peines mineures seront effacées après un délai de trois ans. La réhabilitation pourra être demandée pour les peines majeures après un délai de six ans.

h. la centralisation des décisions :

Les décisions seront centralisées auprès du ministère de la Justice.

Étant donné qu'il appartient à la jurisprudence d'énoncer dans de véritables attendus de principe,

hij aanwijst. Een met het onderzoek belaste magistraat wordt eveneens aangewezen wanneer het hof van beroep, het arbeidshof of het Hof van Cassatie bevoegd is.

b. Termijnen :

Er wordt overwogen om in het Gerechtelijk Wetboek verjaringstermijnen te bepalen. Het onderzoek moet worden ingesteld binnen een termijn die op 6 maanden kan worden vastgesteld te rekenen van de ontdekking van de feiten.

In geval van strafvervolging begint de termijn te lopen vanaf het ogenblik dat de beslissing in kracht van gewijsde is getreden. Het onderzoek behoort binnen een redelijke termijn te worden beëindigd. Na beëindiging van het onderzoek, moet de beslissing worden gegeven binnen een bij wet vastgestelde termijn.

c. Openbaarheid van de zitting :

Behoudens uitdrukkelijk verzoek van de magistraat aan wie een feit ten laste wordt gelegd, wordt deze laatste in openbare zitting gehoord.

d. Schriftelijke oproeping :

Artikel 423 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat, behalve voor een waarschuwing, de betrokken persoon wordt opgeroepen bij gerechtsbrief die de uiteenzetting van de feiten, het bevel om in persoon te verschijnen, alsook de opgave van dag en uur van de verschijning bevat. Voortaan moet met betrekking tot alle straffen de betrokken persoon worden opgeroepen bij gerechtsbrief, die de uiteenzetting van de feiten, het bevel om in persoon te verschijnen, alsook de opgave van dag, uur en plaats van de verschijning bevat.

e. Recht op bijstand :

Voortaan kan de betrokken magistraat zich ook door een advocaat laten bijstaan.

f. Schriftelijke beslissing :

Elke tuchtstraf wordt schriftelijk opgelegd.

g. Uitwissing van de straffen :

Kleine straffen worden uitgewist na een termijn van drie jaar. Met betrekking tot de ernstige straffen kan om herstel in eer worden verzocht na een termijn van zes jaar.

h. Centralisatie van de beslissingen :

De beslissingen worden op het ministerie van Justitie gecentraliseerd.

Aangezien de rechtspraak in echte principiële consideransen de omvang van de plichten van elke

l'étendue des devoirs qui incombent à tout magistrat, le contenu des décisions devra être porté à la connaissance du conseil de discipline et de la Cour de cassation.

Les magistrats devront pouvoir être informés du contenu des décisions rendues tout en préservant l'anonymat des personnes. Le secrétaire général du ministère de la Justice et deux magistrats, un francophone et un néerlandophone, seront chargés de cette mission d'information.

Section 5: Le droit de recours :

Un droit de recours est prévu pour la plupart des sanctions soit devant le Conseil national de discipline, soit devant une instance juridictionnelle.

L'intéressé peut introduire un recours contre la décision prise à son égard de même que le chef de corps dans certains cas.

II. DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Interventions des membres

Un membre souhaite poser des questions au sujet de la formulation de plusieurs articles de la loi en projet.

Sa première remarque porte sur l'article 405, § 3, proposé (article 3 du projet). Quelle est la portée exacte de cette disposition? À la lecture de cet article, on a en effet l'impression que le magistrat qui est destitué, révoqué ou démis d'office n'a pas droit au minimum de moyens d'existence. Le retrait du droit au minimum de moyens d'existence est-il une sanction? Doit-on le considérer comme une sanction supplémentaire? Par quel article cette sanction est-elle établie?

En ce qui concerne l'article 405ter proposé (article 5 du projet), le membre se demande quels sont les critères utilisés pour acquiescer ou non à la demande de démission.

L'article 406, § 1er, deuxième alinéa, (article 6 du projet) appelle également des questions. Quelle est la procédure suivie pour prendre ces mesures d'ordre? Le magistrat concerné a-t-il une possibilité de recours? L'intervenant fait référence aux procédures en matière de mesures d'ordre qui sont en vigueur au sein de l'Ordre des avocats et de l'Ordre des médecins et qui prévoient des voies de recours. On ne doit pas sous-estimer l'importance d'une telle mesure; en effet, une affaire pénale peut parfois s'étendre sur plusieurs années.

Il y a lieu également d'apporter une correction de texte à cet article; dans le texte néerlandais, les mots «*misdaad of misdrijf*» doivent être remplacés par les mots «*misdaad of wanbedrijf*».

magistraat moet bepalen, behoort de inhoud van de beslissingen aan de tuchtraad en aan het Hof van Cassatie te worden meegedeeld.

De magistraten moeten in kennis worden gesteld van de inhoud van de genomen beslissingen; terzake behoort de anonimiteit van de personen evenwel te worden gewaarborgd. De secretaris-generaal van het ministerie van Justitie en twee magistraten (1 Nederlandstalige en 1 Franstalige) kunnen met deze informatieopdracht worden belast.

Afdeling 5: Recht op beroep :

Tegen de meeste tuchtstraffen kan in beroep worden gegaan hetzij voor de Nationale Tuchtraad, hetzij voor een gemeentelijke instantie.

De betrokkene kan beroep instellen tegen een beslissing die tegen hem is genomen en in sommige gevallen kan ook de korpschef dat doen.

II. ALGEMENE BESPREKING

A. Opmerkingen van de leden

Een lid wenst een aantal vragen te stellen die verband houden met de formulering van de diverse artikelen van het voorliggend ontwerp.

Een eerste opmerking betreft het voorgestelde artikel 405, § 3 (artikel 3 van het ontwerp). Welk is de juiste draagwijdte van deze bepaling? Het artikel geeft inderdaad de indruk dat de magistraat bij afzetting, ontzetting uit het ambt en ontslag van ambtswege geen recht heeft op het bestaansminimum. Is het onthouden van het bestaansminimum een sanctie? Moet die worden beschouwd als een bijkomende straf? In welk artikel wordt deze straf bepaald?

Met betrekking tot het voorgestelde artikel 405ter (artikel 5 van het ontwerp) rijst de vraag naar de gehanteerde criteria om het aangevraagde ontslag al dan niet in te willigen.

Ook het voorgestelde artikel 406, § 1, tweede lid, (artikel 6 van het ontwerp), geeft aanleiding tot vragen. Volgens welke procedure worden deze ordemaatregelen genomen? Bestaat er geen verhaalmiddel voor de betrokken magistraat? Spreker verwijst naar de procedure van ordemaatregelen bij de orde van advocaten en de orde van geneesheren waar rechtsmiddelen wel mogelijk zijn. Men mag het belang van zulke maatregel niet onderschatten, aangezien een strafzaak soms meerdere jaren kan aanslepen.

Tevens dient een tekstverbetering te worden aangebracht in dat artikel; de woorden «*misdaad of misdrijf*» dienen te worden vervangen door de woorden «*misdaad of wanbedrijf*».

Le membre se demande également si le dernier alinéa de l'article 408*bis* proposé est compatible avec les lois résultant de l'accord octopartite, qui prévoient la suppression de l'auditorat du travail.

L'article 408*ter*, onzième alinéa, proposé (article 6 du projet) traite de la désignation des membres externes du Conseil national de discipline. Cet article ne fournit aucune précision sur la manière dont les professeurs doivent être désignés et il ne dit pas davantage quels professeurs entrent en considération. En outre, une exigence d'ancienneté est imposée aux autres membres. On peut se demander comment les professeurs seront désignés et comment leur désignation sera effectuée respectivement dans la région de langue néerlandaise et dans la région de langue française.

Le dernier alinéa de l'article 410 proposé (article 8 de la loi en projet) donne au chef de corps la possibilité de transmettre le dossier au Conseil national de discipline ainsi qu'à l'autorité disciplinaire compétente dès que l'instruction est terminée. Cela signifie-t-il que, dans ce cas, le dossier doit être envoyé en fait aux deux instances? Dans l'affirmative, laquelle des deux est saisie du dossier? L'intervenant demande si l'on se trouve dans une des situations visées à l'article 411, § 1er, proposé (instruction pour le Conseil national de discipline) ou dans la situation visée à l'article 412, § 2, proposé (instruction par la première chambre de la cour d'appel)?

Le membre fait référence également au dernier alinéa de l'article 413*ter* proposé (article 8 de la loi en projet), qui dispose qu'une fois l'instruction terminée, le chef de corps peut, soit abandonner les poursuites, soit infliger une peine mineure, soit transmettre le dossier au Conseil national de discipline ou au ministre de la Justice en vue de l'application d'une peine majeure. Il ressort de l'article 413*quinquies* que le ministre ne pourra pas prendre de décision avant d'avoir recueilli l'avis du Conseil de discipline. Quel est alors le sens du régime suivant lequel le chef de corps a le choix de transmettre ou non le dossier directement au ministre? Ne serait-il pas plus logique de disposer que le dossier doit toujours être transmis au Conseil de discipline et que celui-ci doit le transmettre au ministre de la Justice en y joignant son avis?

À l'article 413*quinquies*, il est fait référence deux fois à l'article 413*ter*, quatrième alinéa. Cette référence n'est pas exacte et elle devrait être remplacée par une référence à l'article 413*ter*, cinquième alinéa.

Cet article dispose que le ministre de la Justice peut proposer au Roi de prononcer une peine majeure, telle que la démission ou la révocation. La démission ou la révocation des magistrats du siège ne peuvent être prononcées qu'à la majorité des deux tiers. Ces magistrats jouissent donc d'une protection particulière dont les membres du ministère public ne bénéficient pas. Le ministre fixe en effet en toute autonomie la

Verder rijst de vraag hoe het laatste lid van het voorgestelde artikel 408*bis* kan worden samengelezen met de wetten voortvloeiende uit het Octopusakkoord, waarbij het arbeidsauditoraat wordt afgeschaft.

Het voorgestelde artikel 408*ter*, elfde lid (artikel 6 van het ontwerp), handelt over de aanwijzing van de externe leden van de Nationale Tuchtraad. Er wordt echter geen enkele precisering gegeven over de wijze waarop de professoren dienen te worden aangewezen en welke professoren in aanmerking komen. Voor de andere leden geldt daarenboven een anciënniteitsvereiste. De vraag rijst hoe de professoren worden aangewezen en hoe dit gebeurt in het Nederlandstalig en in het Franstalig gebied.

Het laatste lid van het voorgestelde artikel 410 (artikel 8 van het ontwerp) voorziet in de mogelijkheid voor de korpschef om het dossier aan de Nationale Tuchtraad en aan de bevoegde tuchtrechtelijke overheid toe te zenden, zodra het onderzoek is beëindigd. Betekent dit dat in dit geval het dossier aan beiden dient te worden toegezonden en waar is het dossier dan aanhangig? Bevindt men zich dan in de situatie bepaald in het voorgestelde artikel 411, § 1 (onderzoek door de Nationale Tuchtraad), of in de situatie van artikel 412, § 2 (onderzoek door de eerste kamer van het hof van beroep)?

Vervolgens verwijst spreker naar het laatste lid van artikel 413*ter* (artikel 8 van het ontwerp), dat bepaalt dat, zodra het onderzoek is beëindigd, de korpschef de vervolging kan staken, een lichte straf kan opleggen, of het dossier voor advies aan de Nationale Tuchtraad of met het oog op de oplegging van een zware straf aan de minister van Justitie kan overzenden. Uit artikel 413*quinquies* blijkt dat de minister slechts een beslissing kan nemen na advies van de Tuchtraad. Wat is dan de zin van de regeling dat de korpschef de keuze heeft het dossier al dan niet rechtstreeks over te zenden aan de minister? Is het niet logischer te bepalen dat het dossier steeds moet worden bezorgd aan de Tuchtraad, die het vervolgens, samen met een advies, overzendt aan de minister van Justitie?

In artikel 413*quinquies* wordt tweemaal verwezen naar artikel 413*ter*, vierde lid. Deze verwijzing is onjuist en zou moeten worden vervangen door een verwijzing naar artikel 413*ter*, vijfde lid.

Dit artikel bepaalt dat de minister van Justitie aan de Koning kan voorstellen een zware straf uit te spreken, bijvoorbeeld ontslag of afzetting. Ten aanzien van de zittende magistraten kan het ontslag of de afzetting slechts bij tweederde meerderheid worden geformuleerd. Er is dus voor hen een bijzondere bescherming, die niet bestaat voor de leden van het openbaar ministerie. Voor de leden van de staande

peine à infliger aux membres de la magistrature debout.

Se pose en outre la question de savoir quels sont les éventuelles voies de recours en cas de peines majeures prononcées contre un membre du ministère public, alors qu'il n'existe qu'un régime spécifique pour la magistrature assise (article 412ter, premier et deuxième alinéas).

Le premier alinéa de l'article 423 proposé (article 14 du projet) fait notamment référence à l'article 421ter. Or, il s'agit manifestement de l'article 412ter.

Au deuxième alinéa, la référence à l'article 414, cinquième alinéa, est-elle aussi incorrecte. On vise probablement l'article 414, dixième alinéa.

Enfin, l'intervenant souhaite formuler une observation à propos de l'article 427ter proposé (article 18). Il est question à cet article de la révocation des magistrats debout. Il n'y est nullement question de la destitution des magistrats du siège. Cet article n'est-il pas incomplet ?

Un autre membre se rallie en substance au point de vue selon lequel il est urgent de réformer le droit disciplinaire. Tout le monde appelle une réforme de ses vœux, y compris le corps des magistrats. L'intervenant déplore néanmoins que cette réforme doive être approuvée *in extremis*, en fin de législature. Cela laisse trop peu de temps pour que l'on puisse déceler et corriger d'éventuelles erreurs rédactionnelles.

Une première question concerne l'article 404 proposé (article 2 du projet). L'intervenant souscrit à la philosophie générale de cette disposition mais demande des précisions sur la portée exacte de l'expression « négliger les tâches de leur charge ». Vise-t-on une succession de petites négligences ? L'intervenant cite l'exemple d'un magistrat qui arrive régulièrement en retard à l'audience.

L'intervenant renvoie en outre à l'article 405, § 1er, proposé (article 3 du projet). La disposition sur la réprimande avec retenue de traitement brut de 2 à 10 %, ou de 11 à 30 %, est nouvelle. Quelle est la philosophie sous-jacente à la limitation de la retenue à un pourcentage déterminé ?

L'article 405, § 2, prévoit une suspension de 15 jours au plus, ou de 16 jours à 6 mois. Pourquoi ne prévoit-on pas en outre un délai minimum pour les suspensions ?

Le deuxième alinéa dispose par ailleurs que la suspension de 16 jours à 6 mois peut entraîner le retrait du mandat. On vise ici vraisemblablement le mandat complémentaire de chef de corps ou du mandat adjoint et non celui de magistrat.

magistratuur bepaalt de minister immers autonoom welke zware straf wordt opgelegd.

Bovendien rijst de vraag naar de eventuele verhaalmiddelen bij het opleggen van zware straffen tegen de staande magistratuur, aangezien er enkel een specifieke regeling wordt bepaald voor de zittende magistratuur (artikel 412ter, eerste en tweede lid).

In het voorgestelde artikel 423 (artikel 14 van het ontwerp) wordt in het eerste lid ondermeer verwezen naar het artikel 421ter. Dit moet klaarblijkelijk 412ter zijn.

In het tweede lid is de verwijzing naar artikel 414, vijfde lid, eveneens onjuist. Waarschijnlijk moet het artikel 414, tiende lid zijn.

Tenslotte heeft spreker een opmerking over het voorgestelde artikel 427ter (artikel 18). In dit artikel is er sprake van afzetting voor de staande magistratuur. Er is geen sprake van ontzetting uit het ambt voor de zittende magistraten. Is dit artikel niet onvolledig ?

Een ander lid gaat in essentie akkoord met de noodzaak van een dringende herziening van het tuchtrecht. Deze herziening beantwoordt aan een algemene vraag, die ook wordt gesteld vanuit het korps van magistraten. Nochtans betreurt spreker dat deze hervorming op de valreep moet worden goedgekeurd, op het einde van de legislatuur. Aldus blijft er niet voldoende tijd over om elke eventuele taalonzuiverheden op te sporen en te verbeteren.

Een eerste vraag betreft het voorgestelde artikel 404 (artikel 2 van het ontwerp). Spreker gaat akkoord met de algemene filosofie van deze bepaling, maar vraagt nadere verduidelijking over de juiste betekenis van « het verwaarlozen van de taken van hun ambt ». Betekent dit een opeenvolging van kleine verwaarlozingen ? Spreker haalt het voorbeeld aan van een magistraat die stelselmatig te laat komt op de zitting.

Verder verwijst spreker naar het voorgestelde artikel 405, § 1 (artikel 3 van het ontwerp). De bepaling over de berisping met inhouding van de brutowedde van 2 tot 10 %, respectievelijk van 11 tot 30 % is nieuw. Wat is de achterliggende filosofie van deze begrenzing tot een bepaald percentage ?

Artikel 405, § 2, bepaalt een schorsing van ten hoogste 15 dagen, respectievelijk van 16 dagen tot 6 maanden. Waarom voorziet men tevens niet in een minimumtermijn voor de schorsingen ?

Tevens wordt in het tweede lid bepaald dat de schorsing van 16 dagen tot 6 maanden kan leiden tot de intrekking van het mandaat. Hier wordt waarschijnlijk het bijkomend mandaat van korpschef of het adjunct mandaat bedoeld, niet het mandaat van magistraat.

Le quatrième alinéa dispose que le droit à la pension de retraite est maintenu en cas de démission d'office. Il paraît utile à l'intervenant de préciser à cet égard qu'une destitution entraîne quant à elle la perte du droit à la pension.

L'intervenant note aussi que le cinquième alinéa porte subitement sur la révocation de membres du ministère public, alors que l'article énumère en fait les peines disciplinaires applicables aux magistrats du siège. Il serait peut-être judicieux de prévoir une disposition distincte pour les conséquences de la révocation.

En ce qui concerne l'article 405, § 3, le membre peut se rallier à l'intervention du préopinant. Cette disposition n'est pas suffisamment claire. Elle signifie vraisemblablement qu'en cas de retenue de traitement, le magistrat ne percevra jamais moins que le minimum de moyens d'existence, sauf en cas de révocation, de destitution ou de démission d'office. La référence à la loi instituant le droit à un minimum de moyens d'existence suscite une certaine confusion, par ailleurs, les autorités ne paient pas plus en cas de révocation, de destitution ou de démission, dans la mesure où l'intéressé dépend alors du CPAS.

L'intervenant souhaiterait ensuite obtenir une précision concernant l'article 405*bis* proposé (article 4 du projet). Si un nouveau manquement est imputé au magistrat au cours de la procédure disciplinaire, une nouvelle procédure est entamée sans que la procédure déjà engagée ne soit interrompue. Cette disposition est-elle applicable lorsqu'un nouveau fait est révélé ou lorsqu'un nouveau fait est commis après le début de la procédure disciplinaire ?

Si un nouveau manquement est imputé au magistrat avant le début de la procédure, il faut normalement l'inclure dans la procédure pendante.

L'intervenant considère que l'article 405*ter* proposé consacre un principe entièrement nouveau. Actuellement, toute procédure disciplinaire pendante dirigée contre un magistrat doit être menée à bien jusqu'au bout, même si ce dernier démissionne. L'intervenant a l'impression que le texte à l'examen emporte que le magistrat démissionnaire conserve ses droits à la pension, sauf si le ministre se réserve le droit de ne pas accueillir la demande de démission.

Enfin l'intervenant fait une remarque au sujet des articles 408*quater* et 408*quinquies* (article 7 *in fine* du projet). La formulation de ces articles ne laisse de surprendre. Sans doute veut-on attirer l'attention sur la compétence de la Cour de cassation, des cours du travail et des cours d'appel en tant qu'organes disciplinaires.

L'intervenant conclut que le texte à l'examen nécessite encore un toilettage. Si la commission décide de l'approuver tel quel, il faudra y apporter des modi-

Het vierde lid bepaalt dan dat het recht op rustpensioen wordt gehandhaafd bij ontslag van ambtswege. Het lijkt spreker nuttig op dit vlak te verduidelijken dat een ontzetting uit het ambt een verlies van pensioenrecht tot gevolg heeft.

Tevens stipt hij aan dat het vijfde lid plots handelt over de afzetting van de leden van het openbaar ministerie, terwijl het artikel eigenlijk de tuchtstraffen voor de zetel bepaalt. Misschien zou het raadzaam zijn de gevolgen van de afzetting afzonderlijk te stellen.

Wat artikel 405, § 3, betreft, kan het lid zich aansluiten bij de tussenkomst van de voorgaande spreker. Deze bepaling is niet voldoende duidelijk. Waarschijnlijk betekent zij dat de magistraat, in geval van inhouding van wedde, nooit minder dan het bestaansminimum zal ontvangen, behalve bij afzetting, ontzetting uit het ambt en ontslag van ambtswege. De verwijzing naar de wet tot instelling van het recht op een bestaansminimum is verwarrend; bovendien betaalt de overheid niet meer bij afzetting, ontzetting en ontslag, maar ressorteert de betrokkene dan onder het OCMW.

Vervolgens wenst spreker een verduidelijking over het voorgestelde artikel 405*bis* (artikel 4 van het ontwerp). Wanneer de magistraat tijdens de opgestarte tuchtprocedure een nieuwe tekortkoming wordt toegerekend, wordt een nieuwe tuchtprocedure ingeleid waardoor de reeds lopende procedure niet wordt gestuit. Is dit wanneer een nieuw feit aan het licht komt of wanneer een nieuw feit gepleegd wordt na het opstarten van de tuchtprocedure ?

Indien een nieuwe tekortkoming wordt toegerekend voor het opstarten van de procedure zou dit normalerwijze nog moeten worden begrepen in de hangende procedure.

Het voorgestelde artikel 405*ter* huldigt volgens spreker een volledig nieuw principe in. Thans moet elke hangende tuchtprocedure tegen een magistraat een einde kennen, zelfs indien hij ontslag neemt. Het komt spreker voor dat de voorliggende tekst meebrengt dat de ontslagnemende magistraat zijn pensioenrechten behoudt, tenzij de minister zich een recht voorbehoudt de aanvraag tot ontslag niet in te willigen.

Ten slotte heeft spreker een opmerking over de artikelen 408*quater* en 408*quinquies* (artikel 7 *in fine* van het ontwerp). Deze artikelen zijn eigenaardig geformuleerd. Waarschijnlijk wil men hier de bevoegdheid van het Hof van Cassatie, de arbeidshoven en de hoven van beroep als tuchtorgaan onderstrepen.

Spreker besluit dat de voorliggende tekst nog enige toilettage vereist. Indien de commissie besluit de tekst aldusdanig goed te keuren, zullen nadien enkele

fications par la suite. L'on dispose d'assez de temps pour le faire, puisqu'il est prévu que le texte entrera en vigueur au plus tard le premier jour du dix-huitième mois qui suit au cours duquel la loi aura été publiée au *Moniteur belge*.

Un membre souscrit aux observations qui ont été formulées par les intervenants précédents.

Il souhaite faire une remarque concernant le Conseil national de discipline. L'intervenant n'est pas convaincu du bien-fondé de la solution consistant à laisser siéger des avocats au sein de ce Conseil de discipline. Les rapports entre avocats et magistrats sont très particuliers et il ne lui paraît pas opportun qu'un avocat soit un jour amené à plaider devant un magistrat dont il a examiné le dossier dans le cadre d'une procédure disciplinaire.

En outre, l'intervenant estime que l'article 408ter relatif à la composition du Conseil national de discipline n'est pas fort clair. Cet article dispose en effet que le Conseil national de discipline se compose d'une chambre francophone et d'une chambre néerlandophone. Les chambres du Conseil de discipline sont composées de 3 magistrats du siège, 2 magistrats du ministère public et 2 membres externes à l'ordre judiciaire.

L'alinéa 4 de cet article prévoit que les magistrats sont élus par leur assemblée générale.

L'alinéa 5 prévoit qu'ils sont désignés par tirage au sort pour siéger au Conseil national de discipline pour une période de quatre ans. Comment ces articles doivent-ils se combiner? Le Conseil national de discipline compte-t-il 14 membres, puisqu'il y a deux chambres du Conseil de discipline? Comment les avocats sont-ils désignés concrètement? Procèdera-t-on à un tirage au sort parmi tous les avocats entrant en ligne de compte sur la base de leur expérience?

De plus, l'article 408ter dispose que hormis le magistrat instructeur désigné pour chaque affaire, chaque membre du conseil a voix délibérative. Cela signifie-t-il que 6 membres sur 7 ont voix délibérative ou le magistrat instructeur est-il un membre externe?

Les compétences du Conseil national de discipline appellent également des éclaircissements.

Le Conseil national de discipline statue en degré d'appel sur les peines mineures, et a le droit de retirer les mandats de chef de corps ou des mandats adjoints. En ce qui concerne les peines majeures, il peut simplement transmettre le dossier à la cour d'appel, la cour du travail ou la Cour de cassation; il ne peut donc pas prendre de décision en cette matière.

Un autre membre dit pouvoir souscrire aux observations concernant les corrections de texte nécessaires. En outre se pose la question de l'opportunité de la retenue de 20% du salaire brut, prévue à l'article 406, § 1er, alinéa 2 (article 6 du projet).

wijzigingen moeten worden aangebracht. Er is wel voldoende tijd, aangezien de inwerkingtreding wordt bepaald uiterlijk op de eerste dag van de achttiende maand volgend op die waarin ze is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*.

Een lid kan zich aansluiten bij de opmerkingen die door voorgaande sprekers werden geuit.

Hij wenst nog een opmerking te maken over de Nationale Tuchtraad. Spreker is er niet van overtuigd dat het een gunstige oplossing biedt advocaten te laten zetelen in deze Tuchtraad. De verhoudingen tussen advocaten en magistraten zijn zeer bijzonder, en het lijkt hem niet opportuun dat een advocaat op zekere dag moet pleiten voor een magistraat wiens dossier hij heeft onderzocht in het kader van een tuchtprocedure.

Bovendien is artikel 408ter betreffende de samenstelling van de Nationale Tuchtraad volgens spreker niet erg duidelijk. Dit artikel bepaalt immers dat de Nationale Tuchtraad bestaat uit een Nederlandstalige en een Franstalige kamer. De tuchtraadkamers zijn samengesteld uit 3 magistraten van de zetel, 2 magistraten van het openbaar ministerie en 2 leden die niet tot de rechterlijke orde behoren.

Het vierde lid van dit artikel bepaalt dat de magistraten worden aangewezen door hun algemene vergadering.

Het vijfde lid bepaalt dat zij bij loting worden aangewezen om zitting te hebben in de Nationale Tuchtraad voor een periode van vier jaar. Hoe moeten deze artikels samen worden gelezen? Telt de Nationale Tuchtraad 14 leden, aangezien er twee tuchtraadkamers zijn? Hoe verloopt de aanwijzing van de advocaten *in concreto*? Zal men een loting uitvoeren onder alle advocaten die wegens hun ervaring in aanmerking komen?

Verder bepaalt artikel 408ter dat ieder lid van de raad stemrecht heeft, behalve de onderzoeksmagistraat die voor iedere zaak wordt aangewezen. Betekent dit dat 6 leden op 7 stemrecht hebben of is de bedoelde onderzoeksmagistraat extern?

Ook de bevoegdheden van de Nationale Tuchtraad vergen enige verduidelijking.

De Nationale Tuchtraad doet uitspraak in beroep over de lichte straffen en heeft het recht om de mandaten van korpschef of adjunct-mandaten in te trekken. Wat de zware straffen betreft, kan hij het dossier alleen maar verzenden aan het hof van beroep, het arbeidshof of het Hof van Cassatie. Hij kan ter zake dus geen beslissingen nemen.

Een ander lid kan de opmerkingen over de nodige tekstverbeteringen bijtreden. Bovendien rijst de vraag naar de opportuniteit van de maatregel van inhouding van 20% van de brutowedde, bepaald in artikel 406, § 1, tweede lid (artikel 6 van het ontwerp).

En outre, l'intervenant souhaite obtenir des éclaircissements sur le renouvellement tous les deux ans de la moitié des magistrats qui siègent au sein du Conseil national de discipline. Comment procédera-t-on exactement quand on sait que les magistrats sont cinq à y siéger. L'intervenant souligne que la proposition initiale prévoyait que la chambre du conseil de discipline serait composée de huit membres.

Plusieurs membres soulignent qu'il est déplorable qu'un tel projet doive être voté en fin de législature.

Le délai entre le vote de la loi en projet et son entrée en vigueur pourra être mis à profit pour apporter d'éventuelles corrections au texte.

B. Réponse du ministre

Le ministre souligne l'importance de l'initiative parlementaire à laquelle le gouvernement a pleinement collaboré. Il eût effectivement été préférable de pouvoir examiner cette réforme en toute sérénité et sans être tenu par des délais. Néanmoins, l'on aura largement la possibilité de pallier d'éventuelles lacunes au cours de la période passablement longue qui précédera l'entrée en vigueur de la loi.

Le ministre souligne qu'il n'est pas opportun que le droit disciplinaire soit réglé de manière interne au sein de la magistrature. Les magistrats étaient d'ailleurs eux-mêmes partisans de l'association de personnes externes au règlement du droit disciplinaire. Le choix d'avocats et de professeurs lui semble judicieux.

En ce qui concerne la référence au minimex (article 405 proposé, § 3), le ministre précise que, hormis les cas de la révocation, de la destitution et de la démission d'office, le traitement du magistrat ne peut jamais atteindre un niveau inférieur à l'équivalent du montant du minimex.

En pratique, cela ne sera d'ailleurs pratiquement jamais le cas, étant donné que la retenue maximum est de 50% du traitement brut, ce qui laisse un montant supérieur au minimum de moyens d'existence. La véritable intention des auteurs de la proposition de loi était d'éviter que la famille du magistrat ait trop à pâtir de la sanction qui serait infligée à ce dernier.

En ce qui concerne le régime de pension, l'intervenant renvoie à la note relative aux conséquences financières liées aux peines disciplinaires, qui est annexée au rapport de la Chambre des représentants (doc. Chambre, n° 49-1666/5, p. 66).

Le magistrat qui perd le droit à la pension de retraite de magistrat conserve néanmoins la faculté d'obtenir une pension de retraite; les règles habituelles s'appliquent en l'occurrence. Le magistrat qui se fait «éjecter» de la magistrature a également la faculté, dans le respect de certaines conditions, de s'inscrire

Verder wenst spreker verduidelijking over de vervanging om de twee jaar van de helft van de magistraten die zetelen in de Nationale Tuchtraad. Hoe gaat dit precies in zijn werk, aangezien er 5 magistraten zetelen. Spreker stipt aan dat het oorspronkelijke voorstel bepaalde dat de tuchtraadkamer was samengesteld uit acht leden.

Verscheidene leden beklemtonen dat het betreunswaardig is dat dergelijk ontwerp op het einde van de legislatuur moet worden gestemd.

Er kan wel van de tijd alvorens de wet in werking treedt, gebruik worden gemaakt om eventuele verbeteringen aan te brengen.

B. Antwoord van de minister

De minister onderstreept het belang van het parlementair initiatief, waaraan de regering haar volle medewerking heeft verleend. Het zou uiteraard beter zijn deze hervorming in alle rust en zonder aan termijnen gebonden te zijn, te kunnen bespreken. Nochtans zal men ruim de mogelijkheid hebben aan de eventuele tekortkomingen tegemoet te komen, gezien de nog lange periode alvorens de wet in werking zal treden.

De minister onderstreept dat het niet opportuun is het tuchtrecht intern binnen de magistratuur te laten regelen. De magistraten waren trouwens zelf vragende partij van het betrekken van externen bij de regeling van het tuchtrecht. De keuze van advocaten en professoren lijkt hem terecht.

Wat de verwijzing naar het bestaansminimum betreft (het voorgestelde artikel 405, § 3), merkt de minister op dat de wedde van een magistraat, uitgezonderd in geval van afzetting, ontzetting uit het ambt of ontslag van ambstwege, nooit beneden het peil van het bestaansminimum mag zakken.

In de praktijk zal dit trouwens bijna nooit het geval zijn, gezien de maximale inhouding 50% van de brutowedde betreft, hetgeen het bedrag van het bestaansminimum overschrijdt. Het was de werkelijke bedoeling van de auteurs van het wetsvoorstel de sanctie die wordt uitgesproken ten opzichte van de magistraat niet al te zeer uit te breiden tot zijn gezinsleden.

Betreffende de pensioenregeling, verwijst spreker naar de nota over de financiële gevolgen van de tuchtstraffen, gevoegd bij het verslag van de Kamer van volksvertegenwoordigers (Stuk Kamer, nr. 49-1666/5, blz. 66).

De magistraat die het recht op het rustpensioen van magistraat verliest, behoudt niettemin de mogelijkheid om een rustpensioen te krijgen; in dat geval zijn de gewone regels van toepassing. De magistraat die uit de magistratuur «verdreven» wordt, heeft onder bepaalde voorwaarden eveneens het recht om zich als

comme demandeur d'emploi et d'obtenir le bénéfice des allocations de chômage.

En ce qui concerne l'article 5 du projet (article 405ter proposé), le ministre explique que la procédure disciplinaire ne peut être maintenue en cas d'acceptation de la démission. Il renvoie à l'avis du Conseil d'État rendu à propos des sanctions disciplinaires en matière de police. L'acquiescement à la demande de l'intéressé doit mettre fin à la suspension provisoire éventuelle et à la procédure disciplinaire. Au sujet de l'acquiescement à la demande de démission, aucun critère précis n'a été émis.

En ce qui concerne la question de savoir s'il existe un droit de recours en cas de suspension provisoire, le ministre répond par la négative. La suspension provisoire est une mesure d'ordre. Cette possibilité d'émettre des mesures d'ordre existe déjà à l'heure actuelle lorsqu'une personne a été mise en prévention dans le cadre d'un crime ou d'un délit. La possibilité de suspendre en cas de procédure disciplinaire a été prévue dans l'intérêt du service, lorsque le comportement de la personne perturbe le bon fonctionnement de l'institution judiciaire.

Il est parfaitement concevable que la réforme du droit disciplinaire entre en vigueur alors que l'intégration des auditorats du travail au sein des parquets n'est pas encore réalisée. Il est évident que l'auditorat du travail ne pourra plus être considéré comme organe disciplinaire après l'entrée en vigueur des dispositions concernant l'intégration de l'auditorat du travail au sein du parquet. L'auditeur, responsable de la section économique et financière, ne pourra certainement pas être considéré comme organe disciplinaire, puisqu'il agira sous l'autorité du procureur du Roi. Dans ce cas, la compétence disciplinaire appartient au procureur du Roi.

La disposition concernant la composition du Conseil national de discipline a été calquée sur le texte concernant le Conseil supérieur de la Justice. Ainsi, la disposition initiale qui prévoyait que les professeurs faisant partie du Conseil national devaient être des professeurs de droit, n'a pas été retenue. La même règle s'applique à l'article 413ter, dernier alinéa. Concernant l'envoi du dossier à deux instances (article 410 et article 413ter), le ministre précise que le chef de corps n'a pas le choix de ne l'envoyer qu'à une seule instance. Le fait de transmettre le dossier aux deux instances constitue un gain de temps.

À l'article 413^{quinquies}, le renvoi à l'article 413ter, alinéa 4, est en effet erroné. Il s'agit bien de l'article 413ter, alinéa 5.

Un membre a soulevé que le ministre peut proposer la peine ultime et prononcer à l'égard des membres du ministère public des peines majeures. Après une longue discussion, il a été décidé de ne pas prévoir un

werkzoekende in te schrijven en om werkloosheidsuitkeringen te ontvangen.

Wat betreft artikel 5 van het ontwerp (het voorgestelde artikel 405ter), verklaart de minister dat de tuchtprocedure niet gehandhaafd kan blijven ingeval het ontslag aanvaard wordt. Hij verwijst naar het advies dat de Raad van State verstrekt heeft in verband met de tuchtsancties in de politiediensten. Het inwilligen van het verzoek van de betrokkene moet een einde maken aan de eventuele voorlopige schorsing en aan de tuchtprocedure. In verband met de inwilliging van het verzoek tot ontslag is geen enkel duidelijk criterium bepaald.

Wat betreft de vraag of er een beroepsmogelijkheid bestaat in geval van voorlopige schorsing, antwoordt de minister ontkennend. De voorlopige schorsing is een ordemaatregel. Deze mogelijkheid om ordemaatregelen uit te vaardigen bestaat op dit ogenblik reeds wanneer een persoon verdacht wordt van een misdaad of een wanbedrijf. De mogelijkheid om iemand te schorsen in geval van een tuchtprocedure is ingesteld in het belang van de dienst, wanneer het gedrag van de persoon de goede werking van het gerecht verstoort.

Het is perfect denkbaar dat de hervorming van het tuchtrecht in werking zal treden wanneer de arbeidsauditoraten nog niet geïntegreerd zijn in de parketten. Het spreekt vanzelf dat het arbeidsauditoraat niet meer beschouwd kan worden als tuchtorgaan nadat de bepalingen met betrekking tot de integratie van het arbeidsauditoraat in het parket in werking zijn getreden. De auditeur die belast is met de economische en financiële afdeling, zal zeker niet beschouwd kunnen worden als tuchtorgaan, aangezien hij zal optreden onder het gezag van de procureur des Konings. In dat geval ligt de tuchtbevoegdheid bij de procureur des Konings.

De bepaling over de samenstelling van de Nationale Tuchtraad is geënt op de tekst betreffende de Hoge Raad voor de Justitie. Daarom is de oorspronkelijke bepaling, volgens welke de professoren die deel uitmaken van de Nationale Tuchtraad rechtsprofessoren moeten zijn, niet behouden. Hetzelfde principe is toegepast op artikel 413ter, laatste lid. Betreffende de verzending van het dossier aan twee instanties (artikel 410 en artikel 413ter), verduidelijkt de minister dat de korpschef niet de keuze heeft het dossier slechts aan één instantie over te zenden. Het verzenden van het dossier aan beide instanties zorgt voor tijdswinst.

De verwijzing in artikel 413^{quinquies} naar artikel 413ter, vierde lid, is inderdaad fout. Het gaat wel degelijk om artikel 413ter, vijfde lid.

Een lid wijst erop dat de minister de ultieme straf kan voorstellen, en tegen de leden van het openbaar ministerie zware straffen uitspreken. Na een lange discussie is besloten niet te voorzien in een beroeps-

droit de recours. Ce débat a été inspiré par une volonté réelle de garder une procédure distincte pour les membres du siège, d'une part, et les membres du ministère public, d'autre part, et ce nonobstant le vote du nouvel article 151 de la Constitution qui consacre l'indépendance du ministère public dans l'exercice de ses fonctions. Ainsi, les membres du ministère public ne bénéficient pas d'un recours pour les peines majeures. Leur seul recours consiste en une procédure devant le Conseil d'État.

Il est exact que la destitution devrait également être visée dans le cadre de l'article 427ter proposé. Il s'agit d'un oubli.

En ce qui concerne l'article 404 proposé, le ministre renvoie au rapport de la Chambre. La disposition vise à sanctionner les magistrats qui commettent systématiquement des négligences. Il cite l'exemple d'un magistrat qui commence l'audience systématiquement en retard ou refuse systématiquement de prendre des affaires. L'accumulation de tels faits emporte que ce magistrat néglige les tâches de sa charge et porte atteinte au bon fonctionnement de l'institution judiciaire et à la confiance dans celle-ci. Le ministre renvoie au système néerlandais qui connaît cette notion d'atteinte au bon fonctionnement et à la confiance vis-à-vis de l'institution. Il n'existe pas de jurisprudence à ce sujet.

Les dispositions concernant les retenues de traitement relèvent essentiellement de la proposition de M. Landuyt et sont largement inspirées de la réforme appliquée en matière disciplinaire à la police.

Le deuxième alinéa de l'article 405, § 2, dispose effectivement que la suspension de 16 jours à six mois peut entraîner le retrait du mandat. C'est effectivement le mandat complémentaire que l'on vise en l'occurrence, celui de chef de corps ou d'adjoint, et non pas le mandat de magistrat proprement dit.

En ce qui concerne la problématique du maintien du droit à la pension, le ministre renvoie à la note ci-dessus (doc. Chambre, 1-1666/5, p. 66).

L'article 405bis, alinéa premier, proposé vise à regrouper toutes les négligences commises par un magistrat afin que ceci donne lieu à une seule sanction. Le second alinéa permet de ne pas retarder la procédure en cours si un nouveau manquement est commis.

Les articles 408quater et 408quinquies proposés désignant les organes disciplinaires, à savoir le chef de corps, le Conseil national de discipline, la Cour de la cassation, les cours d'appel et du travail.

Un membre a soulevé la problématique de la composition du Conseil national de discipline, notamment en ce qui concerne la participation des

mogelijkheid. De rode draad in dit debat was de vaste wil om een afzonderlijke procedure te behouden voor de zittende magistraten enerzijds en de leden van het openbaar ministerie anderzijds vanwege de bijzondere kenmerken van deze laatste functie, en dit niettegenstaande de goedkeuring van het nieuwe artikel 151 van de Grondwet dat de onafhankelijkheid van het openbaar ministerie bij de uitoefening van zijn ambt bekrachtigt. De leden van het openbaar ministerie kunnen dus geen beroep instellen tegen een zware straf. Een procedure voor de Raad van State vormt hun enige beroepsmogelijkheid.

Het klopt dat de ontzetting uit het ambt ook moet worden behandeld in het kader van het voorgestelde artikel 427ter. Het gaat hier om een onachtzaamheid.

Met betrekking tot het voorgestelde artikel 404 verwijst de minister naar het Kamerverslag. Deze bepaling wil een sanctie opleggen aan magistraten die hun taken systematisch verwaarlozen. Hij geeft het voorbeeld van een magistraat die systematisch te laat de terechtzitting opent of weigert om zaken aan te nemen. Wanneer dit soort feiten zich opstapelt, verwaarloost de magistraat de taken van zijn ambt en doet afbreuk aan de goede werking van de gerechtelijke instelling en aan het vertrouwen daarin. De minister verwijst naar het Nederlandse systeem dat ook het concept hanteert van afbreuk aan de goede werking van en het vertrouwen in de gerechtelijke instelling. Er bestaat hierover geen jurisprudentie.

De bepalingen over de inhouding van de wedden komen vooral uit het voorstel van de heer Landuyt en zijn geïnspireerd door de hervorming van de tuchtprocedure bij de politie.

Het tweede lid van artikel 405, § 2, bepaalt inderdaad dat de schorsing van 16 dagen tot zes maanden kan leiden tot de intrekking van het mandaat. Uiteraard wordt hier het bijkomend mandaat bedoeld, van korpschef of adjunct, en niet het mandaat zelf van magistraat.

Wat de problematiek van het behoud van het recht op een pensioen betreft, verwijst de minister naar de eerder genoemde nota (Stuk Kamer, 1-1666/5, blz. 66).

Het voorgestelde artikel 405bis, eerste lid, strekt ertoe alle aan een magistraat toegerekende tekortkomingen samen te voegen, zodat zij slechts aanleiding geven tot een enkele tuchtstraf. Het tweede lid maakt het mogelijk de lopende procedure niet te stuiten wanneer een nieuwe tekortkoming wordt vastgesteld.

De voorgestelde artikelen 408quater en 408quinquies bepalen de tuchtorganen: de korpschef, de Nationale Tuchtraad, het Hof van Cassatie, de hoven van beroep en de arbeidshoven.

Een lid heeft de problematiek aangesneden van de samenstelling van de Nationale Tuchtraad, meer bepaald wat de deelneming van advocaten aan die

avocats à ce Conseil. Une situation difficile peut se présenter si un avocat doit plaider devant un magistrat dont il a examiné un dossier disciplinaire. Le ministre est d'avis que cette question concerne un problème de comportement déontologique. Il lui semble logique que les avocats soient appelés à siéger au sein de ce conseil, étant donné qu'ils peuvent être considérés comme les premiers consommateurs de justice. Ils subissent en premier lieu le comportement éventuel de certains magistrats négligents et sont à même de pouvoir apprécier le fonctionnement de la Justice, puisqu'ils y participent quotidiennement.

Chaque ordre devra élire un représentant possédant une expérience d'au moins 15 années au barreau. Un tirage au sort aura lieu après la constitution de ce pool. Le même mode de désignation sera appliqué aux magistrats. Chaque assemblée de corps et chaque assemblée générale devra élire un magistrat et un tirage au sort aura lieu parmi le pool ainsi obtenu afin de désigner le magistrat appelé à siéger au sein du conseil.

Ces modalités ne sont pas reprises dans le projet. Celui-ci prévoit uniquement que les modalités d'élection seront fixées par le Roi. Cette disposition vaut donc aussi bien pour les magistrats que pour les externes.

Le ministre confirme que chaque membre a une voix délibérative, sauf la personne désignée, au sein du Conseil, comme instructeur.

En ce qui concerne la compétence du Conseil national de discipline, le ministre confirme que celui-ci est compétent pour les appels contre les peines mineures appliquées aux magistrats du siège et au ministère public, pour le retrait des mandats, et pour donner un avis motivé sur les sanctions majeures. L'avis consistera en un rapport sur les faits dénoncés et pourra préconiser une peine. Cette proposition de peine n'est cependant pas contraignante pour l'autorité disciplinaire.

Le ministre précise en outre que la retenue de 20% du traitement brut existe déjà à l'heure actuelle (article 6 du projet). Le principe du remboursement éventuel des sommes retenues, tel que prévu au § 2 de l'article 406 proposé est, quant à lui, nouveau.

Les modalités de remplacement de la moitié des magistrats qui siègent au Conseil national de discipline seront fixées par arrêté royal. Le ministre renvoie aussi à cet égard à la disposition transitoire prévue à l'article 19 du projet.

Raad betreft. Er kan een delicate situatie ontstaan wanneer een advocaat moet pleiten voor een magistraat wiens tuchtdossier hij heeft onderzocht. De minister is van oordeel dat het hier gaat om een deontologisch probleem. Het lijkt hem logisch dat advocaten zitting nemen in de Tuchtraad, aangezien zij beschouwd kunnen worden als de eerstelijnsdeelnemers aan het gerechtelijk leven. Zij zijn de eerste slachtoffers van de eventuele tekortkomingen van bepaalde magistraten en bevinden zich in de juiste positie om de werking van het gerechtelijk apparaat te beoordelen, aangezien zij er dagelijks mee te maken hebben.

Elke Orde dient een vertegenwoordiger te kiezen die ten minste 15 jaar beroepservaring aan de balie bezit. Na de samenstelling van die groep vindt een loting plaats. De magistraten worden op dezelfde wijze aangewezen. Elke korpsvergadering en elke algemene vergadering dient een magistraat te kiezen en uit de zo samengestelde groep wordt dan de magistraat geloot die deel zal uitmaken van de Raad.

Die voorschriften zijn niet overgenomen in het wetsontwerp, dat enkel stelt dat de nadere regels inzake de verkiezingen door de Koning worden bepaald. Die bepaling geldt dus zowel voor de magistraten als voor de externe leden.

De minister bevestigt dat alle leden van de Tuchtraad stemgerechtigd zijn, behalve de binnen de Raad aangewezen onderzoeksmagistraat.

Wat de bevoegdheid van de Nationale Tuchtraad betreft, bevestigt de minister dat die Raad bevoegd is voor de beroepen ingesteld tegen lichte straffen opgelegd aan zittende magistraten en aan het openbaar ministerie, alsook voor de intrekking van het mandaat. Ook kan de Tuchtraad een met redenen omkleed advies geven betreffende de zware straffen. Dat advies dient te bestaan uit een verslag over de aangeklaagde feiten en kan een straf adviseren. De tuchtverheid is evenwel niet gebonden aan de voorgestelde straffen.

Voorts preciseert de minister dat de inhouding van 20% van de brutowedde ook nu reeds bestaat (artikel 6 van het ontwerp). De eventuele terugbetaling van de ingehouden bedragen, als bepaald in § 2 van het voorgestelde artikel 406, is daarentegen nieuw.

Het systeem van vervanging om de twee jaar van de helft van de magistraten die zitting hebben in de Nationale Tuchtraad, zal nader worden bepaald bij koninklijk besluit. De minister verwijst op dat vlak ook naar de overgangsbepaling vervat in artikel 19 van het ontwerp.

III. DISCUSSION DES ARTICLES ET AMÉLIORATIONS RÉDACTIONNELLES

Dans le cadre de la discussion des articles, on peut renvoyer à la discussion générale au cours de laquelle des problèmes ont été soulevés à propos de plusieurs articles.

Compte tenu des réponses du ministre, la commission décide d'apporter les améliorations rédactionnelles suivantes.

Article 3

Le texte néerlandais de l'article 405ter, § 3, proposé, manque de clarté et doit être adapté à la lumière du texte français. Il doit être rédigé comme suit :

« Behalve bij afzetting, ontzetting uit het ambt en ontslag van ambtswege kan aan betrokkene het equivalent van het bestaansminimum, zoals vastgesteld in de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, niet onthouden worden. »

Article 6

Au § 1er de l'article 406 proposé, il convient de remplacer les mots «*een misdaad of een misdrijf*» par les mots «*een misdaad of een wanbedrijf*».

Article 7

À l'article 408ter proposé, il convient de placer l'alinéa relatif aux modalités des élections fixées par le Roi à la suite de l'alinéa concernant les membres externes. En effet, ce mode de fixation des modalités d'élection est applicable tant que pour ce qui est des magistrats que des membres externes.

Article 8

Dans le texte néerlandais du dernier alinéa de l'article 413ter proposé, il convient de remplacer les mots «*Nationale Tuchtraad of met het oog op*» par les mots «*Nationale Tuchtraad en met het oog op*». Le chef de corps n'a, en effet, pas le choix en l'occurrence. Le dossier doit être transmis aux deux instances. Le texte français est correct.

À l'article 413quinquies, il convient de remplacer systématiquement la référence à l'article 413ter, alinéa 4, par la référence à l'article 413ter, alinéa 5.

Article 14

Dans le texte néerlandais du premier alinéa, il y a lieu de remplacer les mots «*421ter*» par les mots «*412ter*». Le texte français est exact.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN TEKSTVERBETERINGEN

Voor de artikelsgewijze bespreking kan worden verwezen naar de algemene bespreking, waar problemen in diverse artikelen reeds zijn aangestipt.

Rekening houdend met de antwoorden van de minister besluit de commissie de volgende tekstverbeteringen aan te brengen.

Artikel 3

De Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 405ter, § 3, is onduidelijk en dient te worden aangepast aan de Franse tekst. De Nederlandse tekst moet luiden :

« Behalve bij afzetting, ontzetting uit het ambt en ontslag van ambtswege kan aan betrokkene het equivalent van het bestaansminimum, zoals vastgesteld in de wet van 7 augustus 1974 tot instelling van het recht op een bestaansminimum, niet onthouden worden. »

Artikel 6

In § 1 van het voorgestelde artikel 406 dienen de woorden «*een misdaad of een misdrijf*» te worden vervangen door de woorden «*een misdaad of een wanbedrijf*».

Artikel 7

In het voorgestelde artikel 408ter dient het lid met betrekking tot de bepaling van de nadere regels inzake de verkiezingen door de Koning te worden geplaatst na het lid dat handelt over de externe leden. Deze wijze van bepaling van de nadere regels inzake de verkiezing is immers van toepassing op zowel de magistraten als de externe leden.

Artikel 8

In de Nederlandse tekst van het laatste lid van het voorgestelde artikel 413ter dienen de woorden «*Nationale Tuchtraad of met het oog op*» te worden vervangen door de woorden «*Nationale Tuchtraad en met het oog op*». De korpschef heeft hier immers geen keuze. Het dossier dient aan beide instanties te worden overgezonden. De Franse tekst is trouwens correct.

In artikel 413quinquies dient de verwijzing naar artikel 413ter, vierde lid, telkens te worden vervangen door de verwijzing naar artikel 413ter, vijfde lid.

Artikel 14

In de Nederlandse tekst van het eerste lid moeten de woorden «*421ter*» worden vervangen door de woorden «*412ter*». De Franse tekst is correct.

Au deuxième alinéa, il y a lieu de remplacer les mots «alinéa 5» par les mots «alinéa 10».

Article 18

Il convient de remplacer les mots «la démission d'office ou la révocation» par les mots «la démission d'office, la destitution ou la révocation».

IV. VOTES

Les articles 1er à 20 sont adoptés à l'unanimité des 10 membres présents.

V. VOTE FINAL

L'ensemble du projet de loi corrigé a été adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Confiance a été faite au rapporteur pour la rédaction du présent rapport.

Le rapporteur,
Claude DESMEDT.

Le président,
Roger LALLEMAND.

In het tweede lid dienen de woorden «vijfde lid» te worden vervangen door de woorden «tiende lid».

Artikel 18

De woorden «of ontzetting uit het ambt» dienen te worden ingevoegd tussen de woorden «afzetting» en «kan».

IV. STEMMINGEN

De artikelen 1 tot 20 zijn eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

V. EINDSTEMMING

Het verbeterde wetsontwerp in zijn geheel is aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Vertrouwen werd geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur,
Claude DESMEDT.

De voorzitter,
Roger LALLEMAND.